

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОЦІНКА РИЗИКІВ В АГРОБІЗНЕСІ» Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Спеціальність: <u>С1 Економіка та міжнародні економічні відносини</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредита</u> Назва кафедри: <u>Економіки та підприємницької діяльності</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	доктор філософії з економіки, старший викладач Доцюк Світлана Олександрівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	sveta.dotsiuk@gmail.com

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Оцінка ризиків в агробізнесі» є вибірковою компонентою ОПП. Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 24 год.; практичні заняття – 22 год., самостійна робота – 74 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Під час вивчення даної дисципліни здобувачі можуть використовувати знання, отримані з таких дисциплін: «Міжнародний агробізнес», «Інноваційний розвиток підприємства».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Інтелектуальний бізнес», «Глобальна економіка».

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Оцінка ризиків в агробізнесі» є вибірковою компонентою освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Економіка». Дисципліна спрямована на формування системного розуміння природи та закономірностей виникнення ризиків в агробізнесі, їх основних видів і джерел, особливостей прояву в діяльності аграрних підприємств та сучасних підходів до їх оцінювання в умовах невизначеності.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів системного та аналітичного розуміння ризиків у діяльності суб'єктів агробізнесу, методів їх ідентифікації, аналізу та оцінювання, а також набуття здатності визначати можливі економічні наслідки ризикових ситуацій і

обґрунтовувати управлінські рішення щодо реагування на ризики з урахуванням особливостей функціонування аграрного сектору.

Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є: засвоєння теоретичних засад і принципів формування ризиків в агробізнесі; дослідження основних видів та джерел ризиків у діяльності аграрних підприємств; опанування методів ідентифікації, аналізу та якісної і кількісної оцінки ризиків; оцінювання впливу основних видів ризиків на результати діяльності суб'єктів агробізнесу; вивчення сучасних інструментів страхування, мінімізації та управління ризиками; формування навичок обґрунтування управлінських рішень з урахуванням ризиків та невизначеності.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

Програмні результати навчання (ПРН)

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Теоретичні основи ризиків в агробізнесі	2	1	6
2	Тема 2. Класифікація та система ризиків у агробізнесі	2	2	6
3	Тема 3. Ідентифікація та діагностика ризиків аграрного підприємства	2	2	6
4	Тема 4. Методи якісної та кількісної оцінки ризиків в агробізнесі	2	2	6
5	Тема 5. Природно-кліматичні та виробничі ризики в аграрному секторі	2	2	6
6	Тема 6. Ринкові та цінові ризики в агробізнесі	2	2	6
7	Тема 7. Фінансові та кредитні ризики аграрних підприємств	2	1	6
8	Тема 8. Інвестиційні ризики та оцінка ризиків інвестиційних проєктів в агробізнесі	2	2	7
9	Тема 9. Логістичні та операційні ризики в агропродовольчих ланцюгах	2	2	6
10	Тема 10. Страхування як інструмент управління ризиками в агробізнесі	2	2	6
11	Тема 11. Сучасні інструменти мінімізації та управління ризиками в агробізнесі	2	2	6
12	Тема 12. Система ризик-менеджменту аграрного підприємства	2	2	7
Разом		24	22	74

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації тощо).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний

матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально- методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає виконання індивідуальних завдань.

Основні види самостійної роботи здобувача

№	Вид самостійної роботи	Години (денна/заочна)	Терміни виконання денна/заочна)	Форма та метод контролю
1	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	36/48	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	12/20	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, вирішення ситуаційних задач, вирішення задач, написати тези, статтю, есе, кейс)	16/20	4 рази на семестр/під час заліково-екзаменаційної сесії	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	10/24	2 рази на семестр/під час заліково-екзаменаційної сесії	Тестування у системі СОКРАТ, Moodle
Разом		74/112		

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Michael Graff, A. G. Kenwood, A. L. Loughheed. Growth of the International Economy, 1820-2025. London. Taylor & Francis Ltd, 2026. 438 p.
2. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. Київ : КНЕУ, 2013. 779 с.
3. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: монографія. Київ: КНЕУ, 2005. 292 с.
4. Галушко В.П., Штрюбель Г., Ковальова В.О. та ін. Виробнича економіка: навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2005. 400 с.
5. Губені Ю.Е., Оліховська М.В., Оліховський В.Я. Організація аграрного бізнесу: передумови становлення, сучасний стан та перспективи розвитку : монографія. Львів : Ліга-прес, 2014. 187 с.
6. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. За ред. П.Т. Саблука. Київ: КНЕУ, 2010. 468 с.
7. Курган В.П. Економіка аграрних підприємств: навчально-методичний посібник. Суми: Університетська книга, 2008. 270 с.

Додаткова

1. Вдовенко Л.О., Слободянюк В.В., Терлецький П.Г. Формування умов безпечного підприємництва в аграрному бізнесі. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.26>.
2. Вдовенко Л.О., Тітов Д.В. Безпека підприємств аграрного сектора економіки: загрози та наслідки. *Агросвіт*. 2023. № 20. С. 15-22. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.20.15>.
3. Гончарук Я.В., Ревков О.В., Заяць І.О. Фінансово-кредитне забезпечення як ключовий фактор стратегічного управління підприємствами АПК для забезпечення продовольчої безпеки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. Вип. 2 (17). С. 3-8. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.17-1>.
4. Гончарук І.В., Сахно А.А., Чіков І.А. Оцінювання заподіяних військовими діями збитків і втрат економіці України з урахуванням можливих потреб на відновлення національного господарства. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 1 (63). С. 109-126. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2023-1-9>.
5. Доцюк С.О. Сучасні аспекти зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-21>.
6. Доцюк С.О. Концептуальні оцінки пріоритетів розвитку аграрного підприємництва в умовах міжнародної економічної інтеграції. *Трансформаційна економіка*. 2024. № 3 (08). С. 19-25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-8-3>.
7. Доцюк С.О. Особливості функціонування аграрного підприємництва в умовах міжнародної економічної інтеграції. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 3 (65). С. 90-102. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2023-3-6>.

8. Лукашик В.В. Особливості провадження бізнес-процесів сільськогосподарськими підприємствами в умовах високого рівня ризиків та невизначеності. *Агросвіт*. 2023. № 11. С. 59-63. DOI: 10.32702/2306-6792.2023.11.59.

9. Марценюк О.В., Руда О.Л. Страхування сільськогосподарських ризиків в період війни: реалії та можливості. *Агросвіт*. 2025. № 18. С. 75-84. DOI: 10.32702/2306-6792.2025.18.75.

10. Макаренко Н.О. Оцінка ризиків стратегічного управління логістичною діяльністю аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2020. № 4. с. 192-198. DOI: 10.36887/2415-8453-2020-4-22.

11. Мірзоєва Т.В., Герасимчук Н.А. Щодо оцінки ризиків агробізнесу в контексті ESG-стратегії розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-58-22.

12. Хаєцька О.П., Яровий І.К. Зелена трансформація аграрного сектору України як фактор забезпечення сталого розвитку. *Економічний простір*. 2026. № 212. С. 391-397. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.212.391-397>.

13. Томашук І.В., Мазур К.В., Алексєєва О.В., Швець В.А. Трансформаційні процеси формування та реалізації інструментів економічного стимулювання та інноваційного розвитку в аграрному секторі економіки. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2025. № 4 (74). С. 75-92. DOI: 10.37128/2411-4413-2025-4-5.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk>

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>

3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали	
		денна	заочна
Атестація 1			
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	5	6
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10	10
4	Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	9	13
	Всього за атестацію 1	30	35
Атестація 2			
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	6	6
7	Виконання контрольних робіт, тестування	10	10
8	Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	8	13
	Всього за атестацію 2	30	35
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10	-
	Підсумкове тестування	30	30
	Разом	100	100

Переведення балів внутрішньої 100-ї бальної шкали в національну здійснюється в наступному порядку.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	зараховано
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчалися за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.